

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธรรมชาติและสังคมมีส่วนร่วมกันกำหนดให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบแผน มนุษย์เกิดการเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของตนเองว่าเกิดมาแล้วควรจะทำอะไรบ้าง จึงจะลง ชีวิตอยู่ได้และปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ยิ่งมนุษย์เจริญ เติบโตมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งต้องเผชิญต่อสิ่งใหม่ ๆ จากสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพราะ มนุษย์ไม่ได้เกิดมาเพื่ออยู่คนเดียวในโลก ทุกคนต้องเป็นสมาชิกของสังคม แต่เนื่องจาก ธรรมชาติและสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดให้มนุษย์มีการกระทำเป็นแบบแผน คนแต่ละเพศแต่ละ อายุและแต่ละรุ่นจึงมีบทบาทและพัฒนาการแตกต่างกันไป เช่น เมื่อยังอยู่ในวัยเด็กจะต้อง รู้จักหัดพูด เดิน อ่าน เขียน เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นรู้จักบทบาทของวัยรุ่น เมื่อเป็นผู้ใหญ่จะต้อง รู้จักทำการอาชีพ การเป็นพ่อกับแม่เรือน มีความรับผิดชอบต่อบรรดา เป็นคน ฉะนั้น ทุกคนจึงควรที่จะรู้จักปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคม ให้เป็นที่ยอมรับของ สังคม เพื่อจะได้มีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข แต่ตามีความประพฤติแตกต่างจากที่สังคม คาดหมายไว้ก็ย่อมจะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม¹

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้กล่าวว่า "สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่ เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในทางวัตถุและจิตใจ"² การเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เช่น

¹ Robert J. Havighurst, Human Development and Education, (New York : Longman, Green and Co., Inc., 1953), pp. 1 - 2.

² บรรพต วีระสัย, สังคมวิทยา มานุษยวิทยา, (พระนคร : โรงพิมพ์สุริยภา, 2514), หน้า 177.

ค่านิยมใหม่ ความเสมอภาค ความมีอิสระเสรีภาพ ความเป็นตัวของตัวเองตามอุดม-
 การณ์ของประชาธิปไตย ประกอบกับอิทธิพลของความเจริญเติบโตทางวัตถุจากตะวันตก
 ทำให้ค่านิยมบางอย่างและฐานะทางเศรษฐกิจของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม¹ สิ่ง
 เหล่านี้ย่อมมีผลทำให้บทบาทของบุรุษและสตรีเปลี่ยนแปลงไปด้วย สตรีไทยเคยอยู่กับ
 บ้านตองออกทำงานนอกบ้านกันมากขึ้นเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สตรีจึงเริ่มแสดงตัวมาก
 ขึ้น โดยเข้ามามีบทบาทในการงานในวงราชการและธุรกิจทั่วไป มีส่วนในทางการเมือง
 ของประเทศ ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเหล่านี้ย่อมทำให้สตรีประสบความสำเร็จมาก
 มากขึ้นในการที่จะตัดสินว่า บทบาทมาตรฐานของสังคมเป็นอย่างไร และตัวเองควรจะ
 มีบทบาท สถานภาพ และความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง

โดยที่ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ² ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล
 นี้ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพอย่างไร ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันพอจะทำให้เห็นได้ว่า
 บุคคลที่ประกอบอาชีพต่างชนิดกันมักจะมีบุคลิกภาพต่างกัน ทั้งนี้อาจจะมาจากลักษณะหน้าที่
 การงาน และความรับผิดชอบที่บุคคลมีส่วนร่วม สุพัตรา สุภพ กล่าวว่า "บุคคลใค
 อยู่ในอาชีพหนึ่งเป็นเวลานานพอสมควร อาจจะเกิดความรู้สึกยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์นั้น ๆ
 ว่าเป็นเสมือนของตัวเอง (Identification) ไม่มากนักน้อย ซึ่งช่วยให้ปฏิบัติในสิ่ง
 ที่อาชีพนั้นยอมรับ"³ ซึ่งถ้าจะพิจารณาความสำคัญของคำพูดนี้แล้ว บุคคลในอาชีพต่าง ๆ
 เช่น ครู แพทย์ และวิศวกร เป็นต้น ซึ่งเป็นอาชีพที่ประเทศชาติต้องการในภาวะการ

¹ อานนท์ อากาภิรมย์, มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย, (พิมพ์ครั้งที่ 3, พระนคร : โรงพิมพ์บุคลิก, 2515), หน้า 192.

² Arthur T. Jersild, Child Psychology, (New York : Prentice-Hall, Inc., 1947), p.575.

³ สุพัตรา สุภพ, สังคมวิทยา, (พิมพ์ครั้งที่ 2, พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนา-พานิช, 2515), หน้า 71.

เร่งรัดพัฒนาประเทศไทย น่าจะมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ในบรรดาอาชีพที่มีบุคคลสนใจมากเป็นพิเศษ ได้แก่ อาชีพครู แพทย์ และวิศวกร ทั้งนี้จากการวิจัยหลายเรื่อง เช่น ชวลิต บางณรงค์¹ วิจัยพบว่าอาชีพที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพระนครและต่างจังหวัดเลือกมากที่สุดคือ ครู แพทย์ นักบัญชี วิศวกร¹ การวิจัยของวารุณี อัสซีร์วัฒน์² พบว่าอาชีพที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือของประเทศไทยเลือกมากที่สุดคือ ครู แพทย์ พยาบาล วิศวกร² สุนี ชารสมบัติ ได้วิจัยพบว่าอาชีพที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคกลางของประเทศไทยเลือกมากที่สุด คือ ครู แพทย์ วิศวกร³ ชิตารัตน์ บุญนุช ได้วิจัยพบว่าอาชีพที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเลือกมากที่สุดคือ แพทย์ ครู พยาบาล วิศวกร⁴ และ นลวย กীরติรักษกุล ได้วิจัยพบว่าอาชีพที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคใต้ของ

¹ชวลิต บางณรงค์, "การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพระนครและต่างจังหวัด ปีการศึกษา 2514," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

²วารุณี อัสซีร์วัฒน์, "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือของประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

³สุนี ชารสมบัติ, "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคกลางของประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

⁴ชิตารัตน์ บุญนุช, "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

ประเทศไทยเลือกมากที่สุดคือ ครู วิศวกร แพทย์¹ ดังนั้นจะแสดงให้เห็นว่า อาชีพเด่น
ในปัจจุบันนี้คือ ครู แพทย์ และวิศวกร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาความคิดเห็นของบุคคลในอาชีพที่น่าสนใจสามอาชีพ
เพราะเชื่อว่าความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยย่อมแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยย่อมสนับสนุน
หรือคัดค้านสมมุติฐานดังกล่าวนี้ และจากความคิดเห็นของบุคคลทั้งสามอาชีพอาจช่วย
เสนอแนะบทบาทของสตรีไทยที่ตนในอาชีพเหล่านั้นยอมรับ เพื่อเป็นแนวทางให้สังคมตระหนัก
ถึงบทบาทของสตรีไทยในปัจจุบันซึ่งแตกต่างจากบทบาทที่สตรีไทยเคยยึดถือมาตั้งแต่โบราณ
มาจนน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยโดยส่วนรวมทั่วไปตามเพศ
และอาชีพต่าง ๆ คือ ครู แพทย์ และวิศวกร แล้วศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาท
ย่อยดังนี้

1. บทบาทด้านการศึกษา
2. บทบาทด้านการประกอบอาชีพ
3. บทบาทด้านสังคม
4. บทบาทด้านครอบครัว

¹ ฉนวน กীরติรักษกุล, "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักวิชาชีพชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคใต้ของประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชา
วิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ¹ และจากการวิจัยในต่างประเทศพบว่าบุคลิกภาพเปลี่ยนไปตามชนิดของอาชีพที่บุคคลนั้นกระทำอยู่² ดังนั้นความแตกต่างระหว่างเพศและอาชีพน่าจะมีความสัมพันธ์กันต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีไทย ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. บุคคลต่างเพศและต่างอาชีพมีความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยโดยส่วนรวมทั่วไปและในแต่ละหมวดแตกต่างกัน
2. บุคคลต่างเพศมีความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยโดยส่วนรวมทั่วไปและในแต่ละหมวดแตกต่างกัน
3. บุคคลต่างอาชีพมีความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยโดยส่วนรวมทั่วไปและในแต่ละหมวดแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้คือ

1. ตัวอย่างประชากร เป็นสมาชิกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย แพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ในกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ อาชีพ และ เพศ
ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยโดยส่วน

¹Arthur, T. Jersild. loc.cit.

²Jr. Sutherland Miller, "The Relationship of Personality to Occupation, Setting and Function," Dissertation Abstract, XI (1961), 3518.

รวมทั่วไป และในแต่ละหมวด

3. ใช้แบบวัดความคิดเห็น (Opinionaire) คอบทบาทของสตรีไทย
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. จะศึกษาความคิดเห็นคอบทบาทของสตรีไทยเพียง 4 หมวด คือ บทบาท
ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ สังคม และครอบครัว

ขอตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า

1. ความคิดเห็นคอบทบาทของสตรีไทยสามารถวัดได้
2. คำตอบที่ได้จากแบบวัดความคิดเห็นคอบทบาทของสตรีไทยเป็นความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้ตอบ
3. บทบาทของสตรีไทยทั้ง 4 หมวด ครอบคลุมบทบาทของสตรีไทยโดยทั่วไป
4. ข้อความแต่ละข้อของแบบวัดความคิดเห็นคอบทบาทของสตรีไทยในแต่ละ
หมวดมีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจคลาดเคลื่อนเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากระยะเวลาที่ทำการวิจัยครั้งนี้ เป็นระยะที่ทุกคนตื่นตัวในเรื่อง
ประชาธิปไตย ซึ่งอาจมีส่วนทำให้ผลการวิจัยผิดพลาดไปจากเหตุการณ์ปกติได้
2. ไม่ได้ควบคุมตัวแปรอื่นๆ เช่น ความแตกต่างของอายุ ฐานะทาง เศรษฐกิจ
ประสบการณ์ ความสำเร็จในการทำงาน หรือในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างประชากร

คำจำกัดความ

ความกีดกัน หมายถึง การแสวงงออกทางวจา

บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งที่บุคคลผู้นั้นมีอยู่ในสังคม เช่น เป็นชาย หญิง หรือหัวหน้างาน เป็นต้น

บทบาทของสตรีไทยด้านการศึกษา หมายถึง สิทธิและหน้าที่ของสตรีไทยเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ การเรียนในวิชาแขนงต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถทางสมองและวิชาการ

บทบาทของสตรีไทยด้านการประกอบอาชีพ หมายถึง สิทธิและหน้าที่ของสตรีไทยเกี่ยวกับการสมัครงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน ประเภทของงาน ตลอดจนความสามารถในการทำงาน

บทบาทของสตรีไทยด้านสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ของสตรีไทยเกี่ยวกับการวางตนในสังคม การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ และการมีส่วนร่วมในทางการเมือง

บทบาทของสตรีไทยด้านครอบครัว หมายถึง สิทธิและหน้าที่ของสตรีไทยเกี่ยวกับชีวิตสมรสและครอบครัว ใ้ดูแล การเลือกคู่ครอง การเป็นภรรยาและการเป็นมารดา

กลุ่มชนบางอาชีพ หมายถึง บุคคลในอาชีพครู แพทย์ และวิศวกร